

| Gebundelde krachten tegen discriminatie en racisme |

Geachte minister Ollongren,

De dood van George Floyd bracht een mondiale golf van afkeer en protest teweeg, die ook in Nederland werd gevoeld. Afgelopen zomer gingen duizenden mensen de straat op om zich uit te spreken tegen racisme. De Black Lives Matter-beweging heeft laten zien hoe diep en wijdverspreid het probleem van discriminatie en racisme in onze maatschappij is. Bij de belastingdienst, bij de politie en bij bedrijven; op verschillende plekken is vastgesteld dat er sprake is van institutioneel racisme. De G4 financiers daarom samen met het Rijk een onderzoek hiernaar, en gaan samenwerken om de vormen van institutioneel racisme en discriminatie op te sporen en uit te bannen.

Er klinkt een luide maatschappelijke roep om actie. Ook vanuit de lokale antidiscriminatievoorzieningen (adv's). Wij, wethouders van de vier grote steden, trekken daarom samen op en committeren ons aan het intensief en structureel tegengaan van discriminatie en racisme. Het voorkomen en tegengaan van discriminatie en racisme heeft voor de G4 al jaren grote prioriteit. Wij werken er elke dag aan, maar er is meer nodig. Wij doen een dringend beroep op het Rijk om ons te steunen in deze complexe opgave. Door wetgeving, ontwikkeling van instrumenten, het faciliteren van onderzoek en door het beschikbaar stellen van financiële middelen voor preventieve activiteiten. Voor actie tegen discriminatie en racisme in algemene zin en op diverse maatschappelijke terreinen waar nodig met expliciete aandacht voor specifieke groepen. Of het nu om gronden van etniciteit, herkomst, huidskleur, religie, leeftijd, seksuele gerichtheid of om beperking gaat.

De G4 juicht toe dat minister Ollongren een Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme en een staatscommissie wil benoemen. Dat zijn betekenisvolle stappen. De G4 stelt voor om, onder regie van de aangekondigde coördinator, te komen tot landelijke invoering van een meldcode Discriminatie en een code Diversiteit & Inclusie, meer inzet op preventie en extra financiering voor de lokale antidiscriminatievoorzieningen.

1a) Meldcode Discriminatie

Onderrapportage is een groot probleem, omdat dit leidt tot onderschatting van de omvang en tot onbekendheid met de uitingsvormen en gevolgen van discriminatie. Discriminatie melden zou daarom niet alleen de verantwoordelijkheid moeten zijn van slachtoffers. Aanvullend is een meldcode/meldplicht discriminatie voor organisaties en bedrijven noodzakelijk. Hier gaat zowel een preventieve als normstellende werking van uit en hiermee creëer je een aanspreekcultuur, waarin discriminerend gedrag wordt (h)erkend, gecorrigeerd én waarin het melden ervan een collectieve verantwoordelijkheid is. Zolang een wettelijke basis ontbreekt, is bijvoorbeeld de uitzendbranche niet bereid om discriminerende verzoeken proactief te melden. Wij doen een handreiking om onder regie van het Rijk een haalbaarheidsonderzoek te doen naar een meldcode en –plicht voor sectoren waar cruciale maatschappelijke goederen en diensten worden verdeeld (arbeid, inkomen, huisvesting, onderwijs).

1b) Code Diversiteit & Inclusie

Organisaties hebben daarnaast een verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor een inclusieve bedrijfsvoering met een gericht diversiteits- en antidiscriminatiebeleid. Om hier een impuls aan te geven, adviseren wij om sectorbreed de Code Diversiteit & Inclusie in te voeren, zoals reeds toegepast wordt in de cultuursector. Hiermee wordt gestuurd op het realiseren en monitoren van inclusie en diversiteit binnen organisaties.

2a) Meer inzet op preventie

Het Rijk stelt via de ondersteuning aan Movisie en het Kenniscentrum Integratie en Samenleving (KIS), kennis en expertise beschikbaar voor gemeenten om het anti-discriminatiebeleid vorm te geven. Hoe en in welke mate hiervan gebruik wordt gemaakt is aan de gemeenten en mede afhankelijk van lokale prioritering en financiële middelen. Dit is een onwenselijke situatie. Daarom pleiten wij voor een rijksbijdrage voor alle gemeenten voor preventief discriminatiebeleid met een handreiking van bewezen effectieve interventies.

2b) Burgerschapsvorming

Kennis van democratie, rechten, plichten en omgaan met pluriformiteit zijn essentiële onderdelen in het klaarstomen van onze jeugd voor deelname aan de samenleving. De wettelijke versterking rondom burgerschapsonderwijs is bij het Rijk onderlegd en een actueel punt van aandacht¹. Een van de kerndoelen van de nieuwe wet dient ons inziens expliciet in te gaan op kennisoverdracht rondom discriminatie en racisme. Dit is een van de bouwstenen om sociale cohesie en acceptatie te realiseren en vooroordelen weg te nemen. Ook historisch besef draagt hieraan bij. Nauwe verwevenheid van burgerschap met themavelden als het slavemijverleden, kolonialisme en migratiegeschiedenis, is om die reden wenselijk. Borg dit kerndoel binnen de versterking van de burgerschapsopdracht van scholen (po, vo, mbo).

3) Extra wettelijke taken en middelen adv's

In de toelichting op de WGA (Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorziening) worden drie taken onderscheiden, de registratie van klachten, bijstand aan klagers en preventie van discriminatie door beleidsadvisering en publieksvoorlichting. De eerste twee zijn wettelijk voorgeschreven. De resterende taak is een vrije keuze die door de gemeente *kan* worden gemaakt. De afgelopen jaren hebben gemeenten juist ook behoefte aan die resterende taak. Hiervoor verlenen de G4 een additionele subsidie bovenop de 37,2 cent per inwoner die het Rijk verstrekt. Om de adv's zichtbaar, benaderbaar en uitnodigend voor slachtoffers van discriminatie te maken, om de meldingsbereidheid te vergroten en om preventie van discriminatie door beleidsadvisering en publieksvoorlichting mogelijk te maken is het verzoek om het bedrag per inwoner te verhogen, om zo ook meer mogelijkheden te hebben om discriminatie lokaal tegen te gaan.

Duurzame samenwerking, landelijke betrokkenheid en structurele financiële ondersteuning komen ten goede aan een krachtig anti discriminatie en –racisme beleid. Ons pleidooi is bedoeld 1) als katalysator voor actie en 2) als uitgestoken hand in de gezamenlijke strijd tegen racisme en discriminatie. Met een constructieve grondhouding.

---

¹ Wet in verband met verduidelijking van de burgerschapsopdracht aan scholen in het funderend onderwijs

Dit voorstel is een eerste stap in deze G4-samenwerking. We gaan ons maximaal inspannen om discriminatie en racisme de kop in te drukken. We willen dat doen als partners. Graag willen we, op basis van de voorstellen en ideeën, met u verkennen hoe we gezamenlijk de ambities kunnen verwezenlijken.

In afwachting van uw reactie,

Linda Voortman - Utrecht
Bert van Alphen - Den Haag
Rutger Groot Wassink - Amsterdam
Bert Wijbenga - Rotterdam